

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Središnja Bosna/Srednjobosanski kanton
KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU
Broj: 06 0 Su 016722 22 Su

AKCIONI PLAN ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE ZA
UNAPREĐENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U
KANTONALNOM SUDU U NOVOM TRAVNIKU

Listopad, 2022.godine

Uvod

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) je krajem listopada 2020. godine usvojilo Strategiju za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH (u daljnjem tekstu: Strategija).

Strategija je izrađena u okviru projekta „Unapređenje efikasnosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH- druga faza“, financiran od strane Vlade Švedske, a na temelju koje će sve pravosudne institucije u Bosni i Hercegovini izraditi vlastite akcijske planove, a u svrhu unapređenja rodne ravnopravnosti u pravosuđu Bosne i Hercegovine.

Implementacija Strategije će se vršiti primjenom *gender mainstreaminga* koji predstavlja pristup u donošenju politika koji uzima u obzir interese i potrebe muškaraca i žena odnosno ugradnja prioriteta i potreba žena i muškaraca u sve zakone, strategije, planove, programe i aktivnosti društva s ciljem postizanja ravnopravnosti spolova, uzimajući u obzir posljedice koje će navedeni zakoni, strategije, planovi, programi i aktivnosti imati na žene i muškarce.

Aktivnosti *gender mainstreaminga* će se implementirati u skladu sa strateškim ciljevima koji su identificirani od strane VSTV-a BiH s ciljem unapređenja rodne ravnopravnosti u pravosuđu Bosne i Hercegovine, dok će se uvođenje *gender mainstreaminga* postizati primjenom Demingovog PDCA ciklusa (Planiraj-Uradi-Provjeri-Poboljšaj), na način kako je to i samom Strategijom utvrđeno.

Osnovni pojmovi vezani za ravnopravnost spolova

- Spol

Predstavlja biološke i psihološke karakteristike po kojima se razlikuju osobe muškog i ženskog spola, a označava i gender/rod kao sociološki i kulturološki uvjetovanu razliku između osoba muškog i ženskog spola i odnosi se na sve uloge i osobine koje nisu uvjetovane ili određene isključivo prirodnim ili biološkim faktorima, nego su prije proizvod normi, prakse, običaja i tradicije i kroz vrijeme su promjenjivi.

- Rod / Gender

Društveno uvjetovane razlike između žena i muškaraca koje su, za razliku od bioloških i fizioloških razlika, naučene, promjenjive i zavise od različitih faktora poput kulture, religije, društvenog i političkog uređenja, ekonomske situacije, klase, starosne dobi, etničke pripadnosti itd.

- Rodna jednakost

Jednakost između muškaraca i žena podrazumijeva jednaka prava, odgovornosti i mogućnosti. Ne promoviše identičnost muškaraca i žena, već uvažava njihovo pravo na različitost. Jednakost znači i zaštitu specifičnosti, odnosno razlika među ljudima.

- Ravnopravnost spolova

Znači da su osobe muškog i ženskog spola jednako prisutne u svim područjima javnog i privatnog života, imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata.

- Diskriminacija u jeziku

Postoji kada se koristi isključivo jedan gramatički rod kao generički pojam. Upotreba politički korektnog jezika promoviše ravnopravnost spolova i time izbjegava upotrebu diskriminativnih formi u porukama koje prima šira javnost u cilju ostvarivanja ravnopravnosti spolova kao ljudskih prava u jeziku. Navođenje profesija, zvanja i titula žena u muškom rodu je eksplicitna diskriminacija.

- Diskriminacija na osnovu spola/roda

Privilegovanje, isključivanje ili ograničavanje zasnovano na spolu/rodu zbog kojeg se pojedincima otežava ili negira priznanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava i sloboda.

- Rodni / Gender mainstreaming

Prema definiciji Ujedinjenih naroda, gender mainstreaming predstavlja “proces utvrđivanja posljedica koje bilo kakva planirana akcija može imati na žene i muškarce, uključujući zakonodavstvo, te politike ili programe djelovanja u svim oblastima i na svim razinama. To je strategija koja omogućava da se zahtjevi i iskustva žena i muškaraca ugrade u procese stvaranja, provedbe, praćenja i procjene politika i programa djelovanja u svim oblastima politike, ekonomije i društva, tako da od toga jednako profitiraju i žene i muškarci, odnosno da se ne održava nejednakost”. Gender mainstreaming je i: “Ugradnja prioriteta i potreba žena i muškaraca u sve zakone, strategije, planove, programe i akcije društva, radi postizanja jednakosti i ravnopravnosti polova, uzimajući u obzir, na nivou planiranja, posljedice koje će ove akcije imati na žene i muškarce.” Gender mainstreaming kao termin je uveden u upotrebu donošenjem Pekinške deklaracije i platforme za akciju, na Četvrtoj svjetskoj konferenciji o ženama (Peking, 1995). Mnoge države su sporazumno usvojile gender mainstreaming kao važnu globalnu strategiju za postizanje ravnopravnosti polova. U tu svrhu, potrebno je da se pitanja ravnopravnosti spolova shvate kao međusobno uvažavanje, podrška i suradnja svih žena i muškaraca za dobrobit cijelog društva.

- Rodna jednakost i rodna ravnopravnost

Pojam jednakosti ima u vidu i rodnu dimenziju, podrazumijevajući da sva ljudska bića imaju slobodu razvijati svoje osobne sposobnosti i praviti izbore bez ograničenja koja im mogu postaviti rodne uloge. Različito ponašanje, aspiracije i potrebe žena i muškaraca jednako se uvažavaju. U konceptu rodne jednakosti oba spola imaju jednaku društvenu vrijednost, jednaka prava i jednake odgovornosti, kao i jednak pristup resursima i mogućnostima koji im omogućavaju uživanje jednakosti. Međutim, imajući u vidu razliku između de iure i de facto stanja, te društveno uvjetovane razlike između muškaraca i žena, može se razlikovati i pojam rodne ravnopravnosti. Rodna ravnopravnost se ne zaustavlja samo na normativnoj jednakosti u mogućnosti pristupa i kontrole nad socio-ekonomskim resursima, kako za žene tako i za muškarce, nego sagledava i stvarne uvjete za ostvarenje jednakosti. Pri tome, koncept rodne ravnopravnosti polazi od teze da se ravnopravnost spolova s obzirom na društvenu konstrukciju roda ne može ostvariti bez jednake vidljivosti, osnaživanja i učešća oba spola u svim sferama javnog i privatnog života, te općenito promovisanja punog kvalitativnog i kvantitativnog učešća žena i muškaraca u svim društvenim procesima. Na osnovu ovoga može se zaključiti sljedeće: Rodna ravnopravnost znači, ne samo normativno, nego i stvarno ostvarenje jednakosti spolova manifestirano kroz jednaku vidljivost, te prije svega kvalitativno (ali i kvantitativno) podjednako učešće oba spola u svim društvenim procesima u javnoj i privatnoj sferi društva. Koncept rodne ravnopravnosti zapravo teži harmoniji između normativnih i stvarnih društvenih odnosa.

Pravni okvir za izradu akcionog plana rodne ravnopravnosti

Kao potpisnica brojnih međunarodnih dokumenata, koji tretiraju pitanje ljudskih prava i sloboda, Bosna i Hercegovina dužna je podržavati princip rodne ravnopravnosti i aktivno težiti njegovom uspostavljanju, te osigurati svakome ostvarivanje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi. Pored Ustava Bosne i Hercegovine, Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i Ustava Republike Srpske, Bosna i Hercegovina je uspostavila značajan zakonodavni okvir u oblasti rodne ravnopravnosti.

- Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini

Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini donesen je 2009.godine. Zakonom se uspostavlja okvir za ostvarivanje jednakih prava i mogućnosti svim osobama u Bosni i Hercegovini i uređuje sustav zaštite od diskriminacije. Sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine i međunarodnim standardima koji se odnose na ljudska prava i temeljne slobode, ovim se Zakonom utvrđuju odgovornosti i obveze zakonodavne, sudbene i izvršne vlasti u Bosni i Hercegovini, kao i pravnih osoba i pojedinaca koji provode javne ovlasti, da svojim djelovanjem omoguće zaštitu, promicanje i stvaranje uvjeta za jednako postupanje.

- Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini

Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini donesen je 2003. godine, izmjenjen je i dopunjen 2009. godine, a prečišćeni tekst objavljen je 2010. godine u “Službenom glasniku BiH”, broj 32/10. Izmjenama i dopunama su preciznije definirani pojmovi zabrane diskriminacije, pozitivnih mjera, uznemiravanja, seksualnog uznemiravanja, nasilja na osnovu spola, obaveze vlasti, te su preciznije određene nadležnosti i način uspostave tzv. Rodnih institucionalnih mehanizama i još neke novine radi usaglašavanja sa Zakonom o zabrani diskriminacije u BiH. Osim institucija lokalne vlasti, na primjenu Zakona o ravnopravnosti spolova BiH obavezani su i svi drugi društveni akteri na nivou grada poput organizacija civilnog društva, preduzeća i ustanova, te građani i građanke. Zakon uređuje, promovise i štiti ravnopravnost spolova, garantuje jednake mogućnosti i ravnopravan tretman u javnoj i privatnoj sferi društva svih osoba, bez obzira na spol, te uređuje zaštitu od diskriminacije na osnovu spola.

- Europska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i Protokol broj 12

Iako je Europska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljnjem tekstu: EKLJP) rodno neutralan dokument, Europski sud za ljudska prava uspostavio je sudsku praksu u oblasti ženskih prava i nasilja nad ženama. Pored toga, Europski sud za ljudska prava uspostavio je i nekoliko važnih principa jednakog pristupa pravdi žena. Protokol broj 12 uz EKLJP regulira i opću zabranu diskriminacije po bilo kojoj osnovi, poput spola, rase, boje kože, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, etničkog ili socijalnog porijekla, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovini, rođenju ili drugom statusu.

- Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici

Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (tzv. Istanbulska konvencija) predstavlja pravno obavezujući akt Vijeća Europe u oblasti sprečavanja i borbe protiv nasilja nad ženama. Istanbulska konvencija određuje minimalne standarde koje su države članice obavezne implementirati da bi efektivno riješile nasilje nad ženama, a zasnovana je na razumijevanju da je nasilje nad ženama oblik rodno zasnovanog nasilja, koje je počinjeno nad ženama zato što su žene. Obaveza je svake države potpisnice da sveobuhvatno pristupi rješavanju ovog problema, te da poduzme mjere, sa ciljem sprečavanja nasilja nad ženama, zaštite žrtava nasilja i kažnjavanja počinitelja/počiniteljice nasilja. Država potpisnica Istanbulske konvencije obavezna je poduzeti sljedeće mjere:

- Sprečavati sve oblike nasilja nad ženama, osigurati zaštitu žrtvama nasilja i kazneno goniti počinitelje/počiniteljice nasilja,
- Promovirati rodnu ravnopravnost i sprečavati nasilje nad ženama ohrabriranjem međusobnog poštovanja ili nenasilnog rješavanja sukoba i preispitivanjem rodni stereotipa, uključujući i nastavne materijale u školama,
- Istražiti djela nasilja i kazneno goniti počinitelje/počiniteljice,
- Osigurati zaštitu i podršku za žrtve nasilja, putem, između ostalog, mjera udaljenja počinitelja/počiniteljice nasilja iz zajedničkog domaćinstva, otvaranjem odgovarajućih, lako dostupnih sigurnih kuća u dovoljnom broju za siguran smještaj žrtava nasilja i slično,
- Osigurati mogućnost podnošenja odštetnih zahtjeva žrtvama nasilja, te omogućiti adekvatnu odštetu, ukoliko se ista ne može osigurati od počinitelja/počiniteljice nasilja ili drugih izvora,
- Osigurati koordiniran pristup svih nadležnih organa, organizacija civilnog društva i drugih aktera, sa ciljem pružanja sveobuhvatne zaštite žrtvama nasilja i sprečavanja nasilja,
- Osigurati adekvatne obuke za pripadnike/ce policije i pravosuđa, sa ciljem njihovog osposobljavanja za pružanje adekvatnog odgovora na nasilje,
- Osigurati da žrtve dobiju odgovarajuće i blagovremene informacije o raspoloživim uslugama podrške poput SOS telefonskih linija, specijaliziranih ustanova za žrtve nasilja, savjetovališta i sigurnih kuća.

Istanbulska konvencija prepoznaje i značaj uloge civilnog društva u pružanju zaštite i podrške žrtvama nasilja, širenju svijesti i procesu promjene stavova, sa ciljem stvaranja kulture nulte tolerancije prema nasilju. Istanbulskom konvencijom uspostavljen je dvostruki mehanizam praćenja implementacije Konvencije, i to putem Ekspertne grupe za borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (GREVIO) i Komiteta članica.

- Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) je krajem listopada 2020. godine usvojilo Strategiju za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH (u daljem tekstu: Strategija), izrađenu u okviru projekta „Unapređenje efikasnosti

sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u BiH – druga faza“ (u daljem tekstu: Projekt), financiranog od strane Vlade Švedske. Strategija je izrađena u saradnji sa Sudskom administracijom Švedske kao koordinatorom aktivnosti na uvođenju rodne ravnopravnosti u pravosudnoj upravi Švedske i dugogodišnjim partnerom VSTV-a BiH. BiH, kao potpisnica brojnih međunarodnih dokumenata koji tretiraju pitanje ljudskih prava i sloboda, dužna je da podržava princip rodne ravnopravnosti i aktivno težiti njegovom uspostavljanju, te osigurati svakome ostvarivanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi. Međutim, iako je u BiH uspostavljen značajan zakonodavni okvir, on nije nužno garant postizanja rodne ravnopravnosti u BiH. Stoga se kroz Strategiju nastoji skrenuti pažnja pravosudne zajednice u BiH na značaj rodne ravnopravnosti, te unaprijediti nivo rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH.

- Smjernice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u Bosni i Hercegovini

VSTV BiH je, 2015. godine, usvojio Smjernice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Smjernice), kao rezultat višemjesečnog rada panela pravosudnih stručnjaka/stručnjakinja iz Bosne i Hercegovine, a sa ciljem promoviranja profesionalnih odnosa i klime poštovanja unutar pravosudnih institucija. Smjernicama je određen pojam uznemiravanja, seksualnog uznemiravanja i rodno zasnovanog uznemiravanja, subjekti na koje se Smjernice primjenjuju, interna procedura za preventivno djelovanje, obuka i podizanje svijesti o prevenciji seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja, te monitoring i revizija Smjernica. VSTV BiH vrši redovni monitoring primjene Smjernica analizom godišnjih izvještaja pravosudnih institucija, koji sadrže informacije o poduzetim internim mjerama na prevenciji seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja. U skladu sa Smjernicama, savjetnici/savjetnice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja, imenovani/e od strane pravosudnih institucija, obavezni/e su upoznati osoblje sa sadržajem Smjernica, te procedurom u slučaju ispoljavanja neželjenog ponašanja.

Aktivnosti u Kantonalnom sudu u Novom Travniku koje su prethodile izradi Akcionog plana za implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH

Kantonalni sud u Novom Travniku proveo je niz aktivnosti prethodnih godina koje su usko povezane s temom rodne ravnopravnosti i koje su prethodile izradi Akcionog plana za implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH. Aktivnosti su sljedeće:

- Održavanje edukacije na temu „Smjernice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama“ (24.11.2015.godine), predstavljene Smjernice uposlenicima suda, nastavljeno godišnje kontinuirano obučavanje novih uposlenika i izvještavanje savjetnika za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja o stanju u Kantonalnom sudu u Novom Travniku.
- Obilježavanje "16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja"- Kantonalni sud u Novom Travniku od 2017.godine aktivno obilježava "16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja", objavama na web stranici kao i aktivnostima u sudu povodom obilježavanja.
- Okrugli stol povodom posjete delegacije Udruženja žena sutkinja u BiH "Pozicija suca, moć i odgovornost, rodne predrasude" (22.11.2018. godine)
- Objavljena usvojena Strategija za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH (07.11.2020. godine)
- Donesena Odluka o imenovanju Radne grupe za implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u Kantonalnom sudu u Novom Travniku (10.2.2022.godine)- Za članove Radne grupe za implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti imenovani su sljedeći članovi:
  1. Senad Begović, sudac
  2. Eda Furundžija, stručna savjetnica-psihologinja
  3. Amila Fazlibegović, stručna suradnica za čuvanje materijalnih dokaza
  4. Almir Račić, šef odsjeka za opće, IKT i pomoćne posloveZa predsjedavajuću Radne grupe imenovana je stručna savjetnica-psihologinja Eda Furundžija.
- Održani sastanci Radne grupe za implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u Kantonalnom sudu u Novom Travniku za izradu Akcionog plana i dogovaranje drugih aktivnosti u svezi implementacije Strategije (10.2.2022.godine, 28.3.2022.godine, 25.5.2022.godine, 26.5.2022.godine, 31.5.2022.godine).

Plan aktivnosti Kantonalnog suda u Novom Travniku za implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH

Kantonalni sud u Novom Travniku će vršiti implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH u skladu sa tačkama 3., 4 i 5 ove Strategije. U tom smislu, na nivou Kantonalnog suda u Novom Travniku donesena je odluka kojom je formirana radna grupa za implementaciju Strategije, a koja će u tom pravcu provesti aktivnosti kako slijedi:

Rb	Opis aktivnosti	Način realizacije aktivnosti	Izvršilac aktivnosti	Rok za provođenje aktivnosti	Očekivani rezultati
1.	Edukacija uposlenica/uposlenika pravosudne institucije o rodnoj ravnopravnosti	Anonimna anketa o rodnoj ravnopravnosti	Članovi Radne grupe: Stručna suradnica-glasnogovornica suda Azra Lendo i šef odsjeka za opće, IKT i pomoćne poslove Almir Račić	Svibanj 2022. godine	Korisnice/korisnici će kroz anketu dati svoj doprinos o znanju i nivou svijesti o pojmu roda, rodnim normama, metodi gender mainstreaming-a, rodnoj ravnopravnosti i jednakom pristupu pravdi.
2.	Edukacija uposlenica/uposlenika pravosudne institucije o rodnoj ravnopravnosti	Power point prezentacija „Implementacija Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu u BiH“ uz predavanje nigerijske književnice Ngozi Adichie „Svi trebamo biti feministi“	Članovi Radne grupe: Stručna savjetnica-psihologinja Eda Furundžija i stručna suradnica za čuvanje materijalnih dokaza Amila Fazlibegović	Svibanj 2022. godine	Uposlenice/uposlenici će unaprijediti znanja i nivo svijesti o pojmu roda, rodnim normama, metodi gender mainstreaming-a, rodnoj ravnopravnosti i jednakom pristupu pravdi.
3.	Analiza rezultata provedene anonimne ankete u svezi implementacije Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH	Povjerenstvo za otvaranje i analizu anonimnih upitnika u svezi implementacije Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH će pristupiti analizi anonimne ankete, te će predsjedateljica Povjerenstva	Članovi Povjerenstva za otvaranje i analizu anonimnih upitnika: Eda Furundžija, stručna savjetnica-psihologinja, predsjedateljica Povjerenstva	Svibanj 2022. godine	Putem e-maila svim uposlenicima će biti dostavljeni rezultati anonimne ankete, koji će naknadno biti prezentirani od strane članova Radne grupe, na koji način će uposlenici imati priliku da se upoznaju sa

		sačiniti Obavijest o rezultatima provedene anonimne ankete u svezi implementacije Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH	Amila Fazlibegović, stručna suradnica za čuvanje materijalnih dokaza, član Azra Lendo, stručna suradnica-glasnogovornica suda, član		rezultatima i nivoom znanja i svijesti o pojmu roda, rodnim normama, metodi gender mainstreaming-a, rodnoj ravnopravnosti i jednakom pristupu pravdi.
4.	Ponovno provođenje anonimne ankete o rodnoj ravnopravnosti s ciljem unapređenja svijesti uposlenica/uposlenika o navedenoj temi	Članovi radne grupe će sačiniti anonimnu anketu o rodnoj ravnopravnosti za uposlenice/uposlenike kako bi revidirali rezultate ranije provedene ankete, te će o navedenom sačiniti analizu.	Članovi Radne grupe	Listopad/Studeneni 2023.godine	Uposlenici/uposlenice će kroz ponovno popunjavanje ankete dati svoj doprinos u smislu unapređenja znanja i nivou svijesti o pojmu rodne ravnopravnosti i jednakom pristupu pravdi.
5.	Dijaloški sastanci sa uposlenicama/uposlenicima pravosudne institucije, te sa profesionalnom zajednicom o tretmanu, rodnoj ravnopravnosti i sigurnosti, te temama za diskusiju	Kontinuirano će se održavati dijaloški sastanci sa uposlenicama/uposlenicima kroz koje će se predstaviti aktivnosti na implementaciji Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti, kao i sa profesionalnom zajednicom na teme koje su usko vezane sa problematikom rodne ravnopravnosti (Nasilje u obitelji, neravnomjerna zastupljenost spolova itd.)	Članovi Radne grupe uz podršku predsjednice suda	Polugodišnje	Uposlenice/uposlenici te profesionalna zajednica će kroz diskusiju na određene relevantne teme imati priliku unaprijediti svoja znanja o pojmu roda, rodnim normama, metodi <i>gender mainstreaming-a</i> , rodnoj ravnopravnosti i jednakom pristupu pravdi.
6.	Održavanje seminara, radionica za nositelje pravosudne institucija kao i za uposlenice/uposlenike na temu rodne ravnopravnosti i druge srodne teme	Kontinuirano će se održavati seminari, radionice za nositelje pravosudne institucije kao i za uposlenice/uposlenike na temu rodne ravnopravnosti i	Članovi Radne grupe uz podršku predsjednice suda	Najmanje 1x godišnje	Nositelji pravosudne funkcije, kao i uposlenice/uposlenici će kroz navedene edukacije imati priliku unaprijediti svoja znanja o pojmu roda, rodnim

		druge srodne teme (Nasilje u obitelji, neravnomjerna zastupljenost spolova, seksualno uznemiravanje, femicid itd.)			normama, metodi <i>gender mainstreaming</i> -a, rodnoj ravnopravnosti i jednakom pristupu pravdi.
7.	Promocija rodne ravnopravnosti putem web stranice pravosudne institucije	Učiniti dostupnom na web stranici anketu o rodnoj ravnopravnosti za korisnice/korisnike pravosudne institucije, kao i relevantne zakonske propise (Zakon o ravnopravnosti spolova, Zakon o diskriminaciji, Strategija za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu u BiH i sl.)	Članovi Radne grupe: Azra Lendo, stručna suradnica-glasnogovornica suda Almir Račić, šef odsjeka za opće, IKT i pomoćne poslove	Lipanj 2022. godine	Korisnicama/korisnicima pravosudne institucije će se pružiti prilika da iznesu svoj stav i mišljenje o pitanjima rodne ravnopravnosti u odnosu na pravosudnu instituciju, kao i mogućnost upoznavanja sa relevantnim zakonskim propisima
8.	Nabava i podjela promotivnih materijala na temu rodne ravnopravnosti osnovnim i srednjim školama u okviru promocije Europskog dana pravde	U okviru promocije Europskog dana pravde posjetiteljima (učenicima osnovnih i srednjih škola, studentima i ostalim) pravosudne institucije učiniti dostupnim promotivne materijale na temu rodne ravnopravnosti	Članovi Radne grupe	Listopad 2022.godine	Posjetitelji (učenici osnovnih i srednjih škola, studenti i ostali) će se putem dostupnih promotivnih materijale upoznati sa temom rodne ravnopravnosti
9.	Osigurati jednak tretman i pristup pravosudnoj instituciji za pripadnike osjetljivih kategorija (trudnice, porodilje invalide, svjedoke, oštećene, mlđb.svjedoke) uvažavajući princip ravnopravnosti spolova	Učiniti dostupnim besplatne higijenske potrepštine u za to opravdanim slučajevima uposlenicama/ uposlenicima, kao i korisnicama/korisnicima pravosudne institucije. Osigurati posebnu zaštitu na radu osjetljivim	Članovi Radne grupe uz podršku predsjednice suda Sudska uprava Služba za materijalno financijsko poslovanje	Pri svakom kontaktu sa pravosudnom institucijom	Osjetljive kategorije će uživati poseban tretman u pristupu pravosudnoj instituciji, te će imati razvijenu svijest u odnosu na poštivanje rodne ravnopravnosti u okviru iste.

		skupinama (trudnice, porodilje, dojilje) u smislu nabave pilates lopti i sličnih potrepština.			
10.	Osigurati jednak tretman i pristup pravdi za sve osobe koje dođu u kontakt sa pravosudnom institucijom bez obzira na njihov rod i/ili spol.	Kontinuirano praćenje propisa s ciljem obezbjeđenja zakonodavnog okvira u odnosu na garanciju rodne ravnopravnosti i jednakog pristupa pravdi.	Članovi Radne grupe	Pri svakom kontaktu sa pravosudnom institucijom	Sve osobe koje dođu u kontakt sa pravosudnom institucijom smatrat će da je ista zasnovana na principima rodne ravnopravnosti.
11.	Unapređenje povjerenja u pravosudnu instituciju	Analiza prvenstveno krivičnih predmeta s ciljem da se utvrdi da li se oba pola tretiraju na ravnopravan način te da li je jezik koji se koristi u predmetima rodno neutralan	Članovi Radne grupe	2023 godina (?)	Korisnice/korisnici pravosudnih institucija će steći više povjerenja u pravosudnu instituciju s aspekta poštivanja rodne ravnopravnosti.
12.	Unapređenje poštivanja rodne ravnopravnosti prilikom zapošljavanja u pravosudnu instituciju	Prije raspisivanja natječaja izvršiti pregled spolne zastupljenosti unutar pravosudne institucije s ciljem ravnomjerne raspoređenosti uposlenika po osnovu spola Prilikom raspisivanja natječaja za neku poziciju navesti da na tu poziciju ravnopravno mogu aplicirati i žene i muškarci.	Predsjednica suda Članovi Radne grupe Sudska uprava Šefica službe za opće, pravne i kadrovske poslove	Svakim apliciranjem na javni natječaj	U pravosudnoj institucije biti će izvršena analiza spolne zastupljenosti, te će sve osobe koje budu aplicirale na neku poziciju unutar pravosudne institucije imati povjerenje da neće biti diskriminirane na osnovu spola.
13.	Obilježavanje važnih datuma u vezi sa rodnom ravnopravnošću: -16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja,	Putem web stranice i određenim aktivnostima u sudu obilježavati 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja i slične datume koji	Članovi Radne grupe: Azra Lendo, stručna suradnica-glasnogovornica suda Eda	Jednom godišnje	Uposlenici suda, kao i korisnici će biti kontinuirano upoznati sa temama vezanim za rodnu ravnopravnost, kao i korisnici usluga web portala

		se tiču rodne ravnopravnosti	Furundžija, stručna savjetnica-psihologinja, predsjedateljica		Kantonalnog suda u Novom Travniku
14.	Imenovanje ambasadora institucije i kontakt osobe za pitanja rodne ravnopravnosti, kao i za primjedbe i sugestije u okviru navedenog	U pravosudnoj instituciji imenovat će se ambasador i kontakt osoba koji će biti proaktivni u smislu prijema primjedbi, sugestija, te davanju relevantnih informacija na temu rodne ravnopravnosti korisnicama/korisnicima usluga pravosudne institucije, kao i uposlenicima/uposlenicima iste.	Predsjednica suda	Srpanj/ Kolovoz 2022.godine	Korisnicama/korisnicima usluga pravosudne institucije, kao i uposlenicima/uposlenicima iste kroz ambasadora i kontakt osobu za pitanja rodne ravnopravnosti učinit će se dostupnom mogućnost davanja primjedbi, sugestija u pogledu odnosa ravnopravnosti spolova
15.	Redovno izvještavanje Radne grupe o aktivnostima u svezi donesenog Akcionog plana za implementaciju strategije za rodnu ravnopravnost u Kantonalnom sudu u Novom Travniku	Radna grupa će podnositi predsjednici suda redovne izvještaje o aktivnostima u svezi implementacije Akcionog plana	Radna grupa	Svaki šest mjeseci	Radna grupa će kontinuirano izvještavati predsjednicu suda, kao i uposlenike i korisnike usluga o implementaciji Akcionog plana kao i o aktivnostima u svezi rodne ravnopravnosti
16.	Redovno održavanje sastanaka Radne grupe u svezi implementacije Akcionog plana i drugih pitanja vezano za implementaciju Strategije rodne ravnopravnosti	Radna grupa će održavati redovne sastanke u svezi implementacije Akcionog plana i drugih aktivnosti vezanih za rodnu ravnopravnost	Radna grupa Predsjednica suda Glasnogovornica suda	Svaka tri mjeseca	Radna grupa će održavanjem redovnih sastanaka moći kontinuirano raditi po Demingovom PDCA ciklusu (Planiraj-Uradi-Provjeri-Poboljšaj)

U Novom Travniku, 17.10.2022.godine

PREDSJEDNICA SUDA
Katica Jozak-Madžar